

Eldsjälen från Blötberget

Som sjuttonåring var Hans Horm nära att avlida efter en smäll i hockeyrinken. När han återvände till livet bestämde han sig för att inte sova bort resten av sina dagar. Han blev idrottsledare och eldsjäl för att hjälpa missbrukare och kriminella.

Av Pelle Olsson© (publicerat i Narkotikafrågan nr 5-6, 2000)

När jag sitter tillsammans med Hans Horm på ett kafé Smedjebacken tänker jag han tillhör ett utdöende släkte. Hans prat om folkrörelser, idealitet och solidaritet, hela den livsfilosofi han växte upp med kommer att tystna när sådana som han försvinner.

Hans Horm skulle antagligen förneka att framtiden ser så dystert ut. Han är alldeles för optimistiskt lagd dessutom skulle han aldrig framhålla sig själv som särskilt märkvärdig. Alla gånger jag träffat honom tidigare har han varit i sällskap med andra. Han har serverat kaffe och bullar på nätterna i Ludvika, han har varit nere i Stockholm på någon RNS-kurs, eller tillsammans med ungdomar runt ett fikabord eller i ett gathörn. Ingenstans har han sett ut som en huvudperson, bara en i gänget.

Alla ska hjälpas åt

Hans Horm föddes 1945 i gruvsamhället Blötberget utanför Ludvika. Hans barndom och ungdom genomsyrades av arbetarrörelsen och dess grenar; idrottsföreningen, Folkets Hus, Unga Örnar och facket.

- Vi fostrades i den andan att alla ska hjälpas åt, sammanfattar han. Redan som fjortonåring var han ungdomsledare för en pingisgrupp där flera av deltagarna var äldre än han själv.

När han var sjutton råkade han ut för en svår olycka på ishockeybanan. En smäll i ansiktet av en klubba ledde till en blödning i hjärnan. Han låg medvetslös i fem dygn och svävade mellan liv och död. Efteråt hade han svår värk och tvingades äta starka värktabletter. Han hade tappat livsgnistan och börjat dricka.

Tack vare ett starkt stöd från omgivningen kunde han resa på sig igen. Han bestämde sig för att leva vidare.

- Jag sa till mig själv: ”Du ska inte sova bort det här livet”, berättar han.

Skidor och Elvis

Idrotten har alltid varit viktig Hans Horm. Inte så mycket som aktiv utan som ledare. Framför allt inom längdskidåknigen. Under 80-talet var han ledare för skidlandslaget och reste runt i Europa på olika tävlingar. Han var också personlig tränare för flera av elitåkarna. Bland annat bröderna Anders och Örjan Blomqvist som bland många internationella framgångar delade på segern i Vasloppet 1988.

Hans engagemanget mot droger och missbruk kom också tidigt.

- Det började de första åren på 60-talet. Jag hade en tre år äldre halvbror i Göteborg. Vi kom väldigt bra överens och hade ett gemensamt intresse i rockmusiken. Det var Elvis, Little Richard, Bill Hailey, Everly Brothers, Chuck Berry

Brodern hamnade tidigt i ett tungt missbruk. Vid ett tillfälle när Hans letade efter honom i Göteborg klev han rakt in i knarkarkvart.

- Det låg sprutor framme på bordet. Brorsan låg på en madrass. Jag fattade ingenting, och hade jag vetat vad jag vet idag skulle jag ha släpat ut honom med våld.

Det gick snabbt utför för Hans Horms bror. Han blev heroinist och misshandlades till döds 1977 på grund av ouppklarade knarkaffärer.

Hans Horms första riktiga arbete inom narkomanvården var på ett behandlingshem i Smedjebacken i slutet på 60-talet. Klienterna var tungt belastade unga missbrukare från Stockholm. Killarna hade skickats upp utan närmare eftertanke. De skulle bara komma bort från storstan. En del rymde ganska snart. Idag är flera av dem döda. Hans Horm lärde sig mycket av jobbet och började inse vad som fordras när man ska hjälpa unga missbrukare.

- Kuratorerna från Stockholm hade talat om för oss hur viktigt det var att hålla en professionell distansen till klienterna. Det passade mig inte alls. Jag var med killarna jämt och fick en personlig relation till dem. I sådana lägen svek de aldrig ett förtroende.

- *Var det ungefär som medlevarskapet på Hasselakollektiven?*

- Nej, nej Hassela var långt ifrån mitt sätt att arbeta. Deras metoder är bra för somliga, men det passar inte alla att konfronteras i grupp. Många missbrukare är väldigt känsliga. Det som var bra med Hassela var att de hela tiden plockade tillbaka de ungdomar som rymde, men det måste finnas ett hjärta med när man tar till tvångsmetoder. Jag menar att man som behandlare måste anpassa sig till varje ny individ och man måste använda sin egen personlighet. Man måste bjuda på sig själv.

Stark gudstro

Hans Horm har varit verksam bland annat som ungdomsledare, övervakare inom frivården och rådgivare på brottsofferjouren. Mest har han arbetat inom DKSN (De Kristna Samfundens Nykterhetsrörelse) som sedan några år har bytt namn till Hela Människan. De är en ekumenisk organisation som har lokalavdelningar, RIA (Rådgivning i alkoholfrågor), på över 100 platser. Hans nuvarande uppdrag åt organisationen är att vara ungdomsfältarbetare i Ludvika och Smedjebacken.

Arbetet innebär till allra största delen att vara ute på skolor som elevstödjare eller på gator och torg, just i de miljöer som ungdomarna finns.

Han poängterar hur mycket lättare det är att få kontakt med unga missbrukares förtroende - det är mest den gruppen han arbetar med - just för att han kommer från en icke myndighet.

- Grunden för att lyckas hjälpa missbrukare och kriminella är för det första att få kontakt. I Ludvika ordnar vi till exempel sedan många år "Kyrkullen". Vi går ut på stan under de mest stökiga kvällarna och bjuder på fika. Det är ett bra sätt att locka till sig de unga. Nästa steg är att lyssna in sig. Vad är det de vill? Vad tycker de? Jag försöker skapa en bild av den person jag har framför mig. Ibland räcker det att hålla en samtalskontakt och vara en medmänniska. De kan få ringa till mig när de råkar in i en kris. Jag kan åka hem till dem på kvällen eller natten om det behövs. Om de behöver komma till behandlingshem eller till någon annan terapi försöker vi på RIA hjälpa till med vård och kontakter.

- Jag har en mycket stark gudstro, säger han. Det ger mig en trygghet och självförtroende i arbetet. Det kristna budskapet hjälper mig att inse att alla människor har ett lika värde hur besvärliga de än kan vara..

Faktaruta:

Fullständigt namn: Hans Arne Horn

Yrkesbakgrund: Skogsarbetare, industrisnickare, idrottsledare, skidtränare, övervakare, narkomanvårdare, ungdomsfältarbetare

Ålder: 55

Bor: Lägenhet i Fredriksberg, 6 mil norr om Ludvika, samt ofta i en fritidshus i Finnmarken.

Familj: Gift med Ulla sedan 1964, två vuxna barn, ett barnbarn

Övrigt: Kontaktperson för RNS i Ludvika. Medlem sedan 1982.